

מסורת הש"ס

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נד.

עין משפט
נר מצוה

(א) זכרית מה... וטעם... (ב) למה... (ג) ממה... (ד) ממה... (ה) ממה... (ו) ממה... (ז) ממה... (ח) ממה... (ט) ממה... (י) ממה... (יא) ממה... (יב) ממה... (יג) ממה... (יד) ממה... (טו) ממה... (טז) ממה... (יז) ממה... (יח) ממה... (יט) ממה... (כ) ממה... (כא) ממה... (כב) ממה... (כג) ממה... (כד) ממה... (כה) ממה... (כו) ממה... (כז) ממה... (כח) ממה... (כט) ממה... (ל) ממה... (לא) ממה... (לב) ממה... (לג) ממה... (לד) ממה... (לה) ממה... (לו) ממה... (לז) ממה... (לח) ממה... (לט) ממה... (לך) ממה... (לץ) ממה... (לד) ממה... (לה) ממה... (לו) ממה... (לז) ממה... (לח) ממה... (לט) ממה... (לך) ממה... (לץ) ממה...

ואיש תבונה ידלנה מים עמוקים עצה כלב איש זה עולא ואיש תבונה ידלנה זה רבה בר בר חנה ואינהו כמאן סברוה כי הא דאמר ר' בנימין בר יפת אמר רבי יוחנן "מברכין על האור בין במוצאי שבת בין במוצאי יום הכפורים וכן" עומא דבר מיתבי אין מברכין על האור אלא במוצאי שבת הואיל ותחילת ברייתו הוא וכיון שרואה מברך מיד רבי יהודה אומר סודרן על הכוס ואמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה לא קשיא כאן באור השבת כאן באור היוצא מן העצים ומן האבנים תני דא"ר אורי רבינו הוסיף ואמר במוצאי יום הכפורים רבי מפורן רבי חייא מנסן אמר רבי יצחק בר אבדימי אע"פ שרבי מפורן חזר וסודרן על הכוס כדי להוציא בניו ובני ביתו ואור במוצאי שבת איברי והא תניא "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות אלו הן באר והמן וקשת כתב ומכתב והלוחות וקברו של משה ומערה שעמד בו משה ואליהו פתיחת פי האתון ופתיחת פי הארץ לבלוע את הרשעים רבי נחמיה אומר משום אביו אף האור והפרד ר' יאשיהו אומר משום אביו אף האיל והשומר רבי יהודה אומר אף הצבת הוא היה אומר צבתא בצבתא מתעברא וצבתא קמיתא מאן עבד לא לאי בריה בדי שמים היא אמר ליה אפשר ישנה ברפוס יוקבענה כיון לא לא בריה בדי אדם היא לא קשיא הא באור דידן הא באור דגיהנם אור דידן במוצאי שבת אור דגיהנם בערב שבת ואור דגיהנם בערב שבת איברי והא תניא "שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם ואלו הן תורה ותשובה וגן עדן וגיהנם וכסא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח תורה דכתיב 'יה' קני ראשית דרכו תשובה דכתיב 'בטרת הרים יולדו וכתיב 'תשב אוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם גן עדן דכתיב 'ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם גיהנם דכתיב 'כי ערוך מאתמול תפתח כסא הכבוד ובית המקדש דכתיב 'כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו שמו של משיח דכתיב 'יהי שמו לעולם לעולם שמי ינון שמו אמי חללה הוא דנברא קודם שנברא העולם ואור דידה בערב שבת איברי והתניא רבי יוסי אומר אור שברא הקב"ה בשני בשבת אין לו כבייה לעולם שנאמר 'ויצאו וראו כפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה ואמר רבי בנאה בריה דרבי עולא מפני מה לא נאמר כי טוב בשני בשבת מפני שנברא בו אור של גיהנם ואמר רבי אלעזר אע"פ שלא נאמר בו כי טוב חזר וכללו בשמי שנאמר 'וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד אלא חללה קודם שנברא העולם ואור דידה בשני בשבת ואור דידן במחשבה עלה ליבראות בערב שבת ולא נברא עד מוצאי שבת דתניא ר' יוסי אומר שני דברים עלו במחשבה ליבראות בערב שבת ולא נבראו עד מוצאי שבת ומוציא שבת נאמר 'ויטחן זו בו ויצא מהן אור והביא שתי בהמות והרכיב זו בו ויצא מהן פרד רבן שמעון בן גמליאל אומר פרד בימי ענה היה שנאמר 'הוא ענה אשר מוצא את הימים במדבר 'דורשי החמורות היו אומרים ענה פסול היה לפיכך הביא פסול לעולם שנאמר 'אלה בני שעיר החורי וכתיב אלה בני צבעון ואיה וענה 'אלא מלמד שבא צבעון על אמו והוליד ממנה ענה ודילמא תרי ענה היו ר' אבא רבא אמינא מילתא דשבור מלכא לא אמרה ומנו שמואל איכא דאמרי אומר ר"פ אמינא מילתא דשבור מלכא לא אמרה ומנו ר' רבא אמר קרא הוא ענה הוא ענה דמעיקרא תנו רבנן "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן באר והמן וקשת הכתב והמכתב והלוחות קברו של משה ומערה שעמד בה משה ואליהו פתיחת פי האתון ופתיחת פי הארץ לבלוע את הרשעים ויש אומרים אף מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה ויש אומרים אף המזיקין ויש אומרים אף

למ א מ' פ'ט' מהל' שנת ה'ל' די סמנ' עין ט' עוש' י'ח' ח' למ' סת' פ' ו' מ' מ'ט' מ' כ'ד' ז'ר' אל'פ' כ'ת'מ' ס'י'ח' ז'ך' ז'נ'ג' : ב ג מ נ ס ע פ צ ק ל' ס' טו טי' ט' ח' ט'ח' ט'ט' ס' ע' ס'פ' ס'פ' ס'ת'

לעזר רש"י

רבינו הנגאל

ואתבנית עליהו הא הניא אין מברכין על האור אלא במוצאי שבת הוהיל ותחלת ברייתו הוא, וכוין שרואה מברך עליו מיד, ר' יהודה אומר סודרן על הכוס, ואמר ר' יוחנן הלכה כר' יהודה, ופרקיני לא קשיא, הא הניא אין מברכין על האור אלא במוצאי שבת ולא ביום הכפורים באור היוצא מן העצים ומן האבנים, והא דאמר כמינהו דר' אלעזר מברכין אפילו ביום: כאור ששבת, ופירש רב תנמן בר יצחק באלו דברים שבין "ב"ש ו"ב"ה בסעודה, באור ששבת ממלכת עבודה, תניא נמי הכי עשיית שיתיה דולקת והולכת בשבת כולה, במוצאי שבת מברכין עליה, ואקשיא ואור האבניא שבת איברי, והתניא אלו דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות, באור שיתיה מלכת עם ישראל, וכן שירד להם, וקשת דכתיב את קשיו נחתי בענן, כתב סכת, מירוש כתב, צורת האותיות, מכתב צירוף האותיות להיות תיבה להקרות במילה, ר"א כתב, אלו כ"ב אותיות כתב הקודש ואנו כותבין בו ומשתמשין בו, מכתב הוא נקרא טרנטונה נהיא ונקרא כלל כ"ב מדאערה אקרא, והוא המכתב על הלוחות, והוא שפירש הכתב והמכתב מכתב אלהים הוא תורת על הלוחות, ולוחות מסופקין, וקבר משה רבינו, ומערה שהיא נקראת חצור שעמד בה משה רבינו ואליהו זכור לטוב, ופתיחת פי האתון כלים, ופתיחת פי הארץ לבלוע קרח, ור' יאשיהו אמר אף האיל הנאחז בסכך, והשומר שבו בנה שלמה את בית המקדש, ר' נתניה אומר ששם אביו אף האור ופרד, ר' יהודה אומר אף הצבת, קתני מראה ר' נתניה אומר אור בין השמשות נברא, ופרקיני הא אור דגיהנם הוא, אבל אור דידן במוצאי שבת איברי, ואקשיא איני והא גיהנם אתר משכה דברים שנבראו קודם ביראת העולם הוא, ואלו הן תורה ותשובה זון ערן וגיהנם כסא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח, ופרקיני חללה של גיהנם נבראת קודם בריית העולם ואור שלה בין השמשות נברא, איני הוא אור של גיהנם כשני בשבת איברי, ופרקיני חלל של גיהנם נבראת קודם בריית העולם אור של גיהנם נברא בשני בשבת, אור דידן

נגלו

תורה אור השלם

- 1. י' קני ראשית דרכו קדם מעוליהו מאן? מילי ח ב כב
2. כ'טרת הרים ילדו ותחילת ארץ ותבל ומעולם עד עולם אחת חללה ע ב
3. האל שש אנש עד רבא ואתבר שובו בני אדם: תלמי' ז ג
4. ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם וישם ישר את האדם אשר יצר: בראשית ח ח
5. כי ערוך מאתמול תפתח גם היא למלך הדין העיקר הרוב מדרקתה אש ועצים גפרית נשמט ה' בחלל גפרית בערה ע"ה (דף סה):
6. כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו: ירמיהו ז יב
7. יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו ויתקברו בו כל גוים האשרוהו: תלמי' עב ז ו
8. ויצאו וראו כפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו רדאון לכל בשר: ישעיהו סו כ
9. וירא אלהים את כל אשר עשה ונהג טוב מאד וירד ערב ויהי קרח יום הששי: בראשית א לא
10. ואלה בני צבעון ואיה ענה הוא ענה אשר מוצא את הימים במדבר ברעתו את העצמים לצבעון אביו: בראשית לו כד
11. אלה בני שעיר החורי וישבי הארץ מורן ושוכלו וצבעון וענח: בראשית לו כ

גלוין הש"ס

רש"י היה ראשית דרכו כי באש שחררה ק"פ לבנה, ע"י כתיב ע"י הקיסרים נפסקו קולותיה לתלמי' שחיותו טברכו:

מסורת רש"י

דורשי החמורות קרימ' ופתיחת פי האתון ופתיחת פי הארץ לבלוע את הרשעים ויש אומרים אף המקלו של אהרן שקדיה ופרחיה ויש אומרים אף המזיקין ויש אומרים אף

עלה במחשבה להבראות בערב שבת ולא נברא עד מוצאי שבת, ר' יוסי אומר שני דברים עלו במחשבה ליבראות בערב שבת ובמוצאי שבת נאמר 'ויטחן זו בו ויצא מהן אור והביא שתי בהמות והרכיב זו בו ויצא מהן פרד רבן שמעון בן גמליאל אומר פרד בימי ענה היה שנאמר 'הוא ענה אשר מוצא את הימים במדבר 'דורשי החמורות היו אומרים ענה פסול היה לפיכך הביא פסול לעולם שנאמר 'אלה בני שעיר החורי וכתיב אלה בני צבעון ואיה וענה 'אלא מלמד שבא צבעון על אמו והוליד ממנה ענה ודילמא תרי ענה היו ר' אבא רבא אמינא מילתא דשבור מלכא לא אמרה ומנו שמואל איכא דאמרי אומר ר"פ אמינא מילתא דשבור מלכא לא אמרה ומנו ר' רבא אמר קרא הוא ענה הוא ענה דמעיקרא תנו רבנן "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן באר והמן וקשת הכתב והמכתב והלוחות קברו של משה ומערה שעמד בה משה ואליהו פתיחת פי האתון ופתיחת פי הארץ לבלוע את הרשעים ויש אומרים אף מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה ויש אומרים אף המזיקין ויש אומרים אף